

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/86/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201080
Dátum vydania rozhodnutia: 01.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6015201080.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu: Milan Cesnak PERLA PLAST, s miestom podnikania Stredné Plachtince 189, 991 24 Stredné Plachtince, IČO: 33 252 823, zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ONDRUŠEK & PARTNERS s.r.o., so sídlom Kocel'ova 25, 821 08 Bratislava, zastúpenej Mgr. Ľubomírom Ondruškom, advokátom, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/3210, O-152/2015 zo 7. mája 2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 23S/137/2015-46 z 10. februára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 23S/137/2015-46 z 10. februára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej v texte rozsudku len „prvostupňový súd“ alebo „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 23S/137/2015-46 z 10. februára 2016, podľa ust. § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

Žalobca sa podanou žalobou domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. OPS/BEZ/2015/3210, O-152/2015 zo 7. mája 2015, ktorým zmenil rozhodnutie Inšpektorátu práce Nitra č. k.: 598/14/práv zo 16. februára 2015 o uložení sankcie vo výške 3.500,- Eur za porušenie ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) tým, že zamestnávateľ porušil zákaz nelegálneho zamestnávania, keď dňa 12. augusta 2014 o 9.00 hod. využíval závislú prácu fyzickej osoby J. D., nar. XX. E. XXXX, trvale bytom S. Z. XXX, XXX XX S. Z., ktorá pre zamestnávateľa vykonávala prácu ako pomocník pri montáži okien, na pracovisku kontrolovaného subjektu Rákociho ulica, Želiezovce „výstavby nájomných bytov, Central- bytová výstavba“ a nemal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce, čo bolo zistené počas výkonu inšpekcie práce vykonanej

v dňoch 12. augusta 2014, 3. októbra 2014 a dňa 10. novembra 2014 podľa ust. § 7 ods. 3 písm. a) zákona o inšpekcii práce u žalobcu tak, že znížil výšku pokuty na 2.000,- Eur. V ostatnej časti ostalo prvostupňové rozhodnutie nedotknuté.

V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že podstata sporu medzi žalobcom a žalovaným spočíva v rozdielnom hodnotení vykonaných dôkazov, konkrétne výpovedí J. D. a samotného žalobcu spísaných v zápisniciach o podaní informácií, teda z akého dôvodu sa p. D. nachádzal v priestoroch pracoviska žalobcu „výstavba nájomných bytov, Central - bytová výstavba“. Konštatoval, že žalobca hodnotil vykonané dokazovanie odlišne od toho, ako to urobil v správnom konaní žalovaný.

Ďalej dôvodil, že žalobcove tvrdenie o nezákonnosti spočívajúce v tom, že žalovaný dospel k nesprávnemu zisteniu prítomnosti p. D. na pracovisku „výstavba nájomných bytov, Central - bytová výstavba“ a teda na mieste výkonu inšpekcie práce, nie je dôvodné. Pán D. do zápisnice o podaní informácie z 12. augusta 2014 uviedol, že od predchádzajúceho dňa, teda pravdepodobne od 11. augusta 2014, vykonáva pomocné práce pri montáži okien, s vedomím žalobcu, ktorý mu volal, či pre žalobcu pôjde pracovať. Zároveň uviedol, že sa dohodli na odmene 1,50 Eur na hodinu. Menovaný bol pri spisovaní zápisnice riadne poučený aj o následkoch nepravdivých a neúplných informácií. Uviedol, že aj keď neskôr p. D. do zápisnice o podaní informácie z 3. októbra 2014 uviedol, že pomáhal žalobcovi ako susedovi pri montáži okien na predmetnej stavbe za to, že mu namontuje zadarmo okná, čo krajský súd vyhodnotil ako poskytnutie naturálnej odmeny za vykonanú prácu.

Na výzvu žalovaného, aby žalobca predložil pracovnú zmluvu alebo dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, žalobca odpovedal, že z dôvodu, že p. D. nie je u neho v trvalom pracovnom pomere a ani v žiadnom obdobnom pomere, nie je schopný predložiť žalovanému akúkoľvek dokumentáciu. Krajský súd vyhodnotil všetky tieto informácie ako korešpondujúce a v súlade s ich obsahom. Úvaha správneho orgánu, ktorou hodnotil uvedené výpovede, je podľa jeho názoru v súlade s obsahom vyjadrení a nevybočuje z medzi logického uvažovania.

Poukázal na ust. § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce účinného v čase vykonávania inšpekcie, t.j. 12. augusta 2014 (ďalej len „Zákonník práce“), podľa ktorého závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu, a ktorý vzťah správny orgán vyhodnotil ako závislú prácu.

Z obsahu výpovede p. D. jednoznačne krajský súd uzavrel, že vykonával prácu pre žalobcu. Menovaný uviedol, že za prácu je mu sľúbená odmena (výmena okien), resp. mzda (1,50 Eur na hodinu).

Podľa názoru krajského súdu je nedôvodná tiež žalobná námietka žalobcu o nedostatočnom zistení skutkového stavu. Inšpektorát práce, spoľahlivo zistil skutkový stav na základe výpovedí zachytených v zápisniciach, popísal podrobne skutkový stav, čo vyplýva hlavne z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia. Prvostupňový správny orgán sa tiež v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal aj s požiadavkou žalobcu na doplnenie dokazovania.

Nedôvodná je tiež námietka žalobcu týkajúca sa uloženej pokuty v sume 2.000,- Eur. Zákonodarca v citovanom ust. § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) stanovil minimálnu sankciu vo výške 2.000,- Eur. Ustanovenie § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce je kategorickou normou, čo do minimálnej výšky sankcie. Správny orgán nemôže teda uložiť sankciu v nižšej výške ako zákonom určenej minimálnej výške. Ak je uložená sankcia v najnižšej možnej výške nie je dôvod ani podrobnejšie zdôvodňovať jej uloženie čo do výšky.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol. Žalobcovi, ktorý v konaní nemal úspech, krajský súd náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z rovnakých dôvodov ako v podanej žalobe, a síce, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Z týchto dôvodov žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec vrátil späť na ďalšie konanie.

III.

Žalovaný sa k doručenému odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu stručne vyjadril vo svojom vyjadrení z 22. júna 2016, v ktorom navrhol potvrdiť napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne.

Žalovaný uviedol, že obe rozhodnutia správnych orgánov vychádzali zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, správne orgány vyhodnotili dôsledne všetky skutočnosti zistené počas výkonu inšpekcie práce a vysporiadali sa s argumentáciou žalobcu obsiahnutou či už vo vyjadrení k začatiu konania alebo v odvolaní proti rozhodnutiu o uložení pokuty.

Podľa názoru žalovaného, žalobca vytýkal súdu nesprávnosť jeho skutkových záverov, avšak neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť zistenia inšpekčných orgánov, s ktorými sa stotožnil aj vo veci krajský súd.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p.), s poukazom na § 492 ods. 2 SSP a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 492 ods. 2 SSP, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy (t.j. druhej hlavy piatej časti) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona (§ 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

Podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce, závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu.

Podľa § 127 ods. 1 Zákonníka práce, zamestnancovi možno poskytovať časť mzdy, s výnimkou minimálnej mzdy, formou naturálnej mzdy. Naturálnu mzdu môže zamestnávateľ poskytovať len so súhlasom zamestnanca a za podmienok s ním dohodnutých.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z.z., právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3 . Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3 .

Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z., nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

Predmetom odvolacieho konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky bol rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 23S/137/2015-46 z 10. februára 2016, ktorým krajský súd podľa ust. § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal zrušiť rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2015/3210, O-125/2015 zo 7. mája 2015, ktorým zmenil rozhodnutie Inšpektorátu práce Nitra č. k.: 598/14/práv zo 16. februára 2015 o uložení sankcie vo výške 3.500,- Eur za porušenie ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“) tým, že zamestnávateľ porušil zákaz nelegálneho zamestnávania, keď dňa 12. augusta 2014 o 9.00 hod. využíval závislú prácu fyzickej osoby J. D., nar. XX. E. XXXX, trvale bytom S. Z. XXX, XXX XX S. Z., ktorá pre zamestnávateľa vykonávala prácu ako pomocník pri montáži okien, na pracovisku kontrolovaného subjektu Rákociho ulica, Želiezovce „výstavby nájomných bytov, Central- bytová výstavba“ a nemal s ňou založený pracovnoprávny vzťah tak, že znížil výšku pokuty na 2.000,- Eur. V ostatnej časti ostalo prvostupňové rozhodnutie nedotknuté.

Pre odvolací súd sa kľúčovým stalo posúdenie zákonnosti postupu krajského súdu, ktorý vyhodnotil činnosť p. D. pre žalobcu v postavení zamestnávateľa ako závislú prácu v zmysle Zákonníka práce a tým dospel k právnemu záveru o naplnení znakov skutkovej podstaty správneho deliktu v zmysle ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na ust. § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z., ktorého sa dopustí ten, kto ako právnická a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom nelegálne zamestnáva, teda využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu (Zákonník práce).

V prvom rade sa krajský súd zaoberal žalobcovou námietkou nedostatočného dokazovania správnymi orgánmi v administratívnom konaní. Vychádzajúc z nepredloženia pracovnej zmluvy alebo dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru žalobcom, resp. akejkol'vek dokumentácie zo strany žalobcu, krajský súd vyhodnotil všetky informácie za korešpondujúce a súladné s ich obsahom. Úvaha správneho orgánu, ktorý hodnotil výpovede žalobcu a J. D. je podľa jeho názoru v súlade s ich obsahom a nevybočuje z medzí logického uvažovania. Námietku žalobcu o nedostatočnom zistení skutkového stavu tak považoval za nedôvodnú.

Vo vzťahu k právnemu posúdeniu konania žalobcu sa stotožnil s právnym názorom správnych orgánov.

Najvyšší súd konštatuje, že krajský súd pri hodnotení činnosti p. D., ktorý mal pracovať pre žalobcu nelegálne, nevzal do úvahy naplnenie všetkých znakov závislej práce v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce, konkrétne poskytnutie mzdy alebo odmeny zamestnávateľom. Krajský súd vyhodnotil odmenu za vykonanú prácu (bezplatné namontovanie okien u žalobcu) ako naturálnu mzdu, bližšie sa však nezaoberal inštitútom naturálnej mzdy v zmysle ust. § 127 Zákonníka práce, resp. podmienkami, splnenie ktorých sa vyžaduje na jej poskytovanie zamestnávateľom.

Zamestnávateľ zamestnáva fyzickú osobu vtedy, ak zamestnanec pre zamestnávateľa vykonáva závislú prácu. Práve od splnenia všetkých znakov závislej práce p. D., sa odvíja aj naplnenie všetkých znakov

skutkovej podstaty správneho deliktu, za ktorý bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2.000,- Eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky súčasne považuje za potrebné dodať, že napriek apelačnému opravnému systému, ktorý sa v správnom súdnictve v Slovenskej republike v zmysle príslušnej právnej úpravy v zásade uplatňuje, primárne preskúmava zákonnosť postupu rozhodovania žalovaného krajský súd ako súd prvého stupňa. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho je preskúmavať vecnú správnosť prvostupňových rozhodnutí a nie nahrádzať prieskumnú činnosť súdu prvého stupňa vrátane odôvodňovania rozhodnutia.

Odvolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 157 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dôvody, na základe ktorých je založené. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03).

Túto požiadavku zvyčajne vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza cit.: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ Európsky súd pre ľudské práva ale súčasne tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, č. sťažnosť 18390/91 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, sťažnosť č. 18064/91).

S prihliadnutím na vyššie uvedené Krajský súd v napadnutom rozsudku nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu postupom podľa § 221 ods. 2 O.s.p. z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. a s § 492 ods. 2 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní opakovane posúdiť, či sa žalovaný v dôvodoch svojho rozhodnutia dostatočne zaoberal znakmi závislej práce vo vzťahu k odmene, ktorá mala byť poskytnutá vo forme naturálnej mzdy a s prihliadnutím na výsledok zistenia posúdiť, či bola naplnená skutková podstata správneho deliktu podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii.

Zároveň bude krajský súd povinný prejednať vec na pojednávaní, na ktorom sa zúčastní minimálne právny zástupca žalobcu. Zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 10. februára 2016 vyplýva, že sa nedostavil žalobca, ktorý požiadal o odročenie pojednávania. Listom z 9. februára 2016 bolo vtedajšiemu právnenému zástupcovi žalobcu (JUDr. Miroslav Chromý) oznámené nevyhovenie žiadosti o odročenie pojednávania s tým, že účasť žalobcu na pojednávaní nie je nevyhnutná. Krajský súd zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca bol zastúpený advokátom. Na pojednávanie sa však nedostavil ani právny zástupca žalobcu. Listom z 10. februára 2016 právny zástupca žalobcu oznámil, že mu nebolo známe, že žalobca požiadal o odročenie pojednávania, nakoľko dňa 9. februára 2016 vypovedal advokátovi plnú

moc z finančných dôvodov. Žalobcu však nestihol upovedomiť o nevyhovení žiadosti o odročenie pojednávania. Oznámenie bolo doručené súdu dňa 12. februára 2016, t. j. 2 dni po pojednávani.

Najvyšší súd uvedomujúc si účinnosť výpovede plnej moci voči súdu dňom doručenia oznámenia o skončení zastupovania (krajský súd nemohol mať vedomosť o výpovedi plnej moci v čase konania pojednávania), považuje aj napriek uvedenému dať krajskému súdu do pozornosti, aby žalobca, resp. jeho súčasný právny zástupca (ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ONDRUŠEK & PARTNERS s.r.o.) mali možnosť zúčastniť sa na pojednávani a vyjadriť sa vo veci, aby bolo zachované právo žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 SSP, súd prvého stupňa aj správny orgán sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Súčasne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí opätovne rozhodne o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvej O.s.p. a s § 492 ods. 2 SSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.